
Siden 1970'erne er danskernes velstand vokset betydeligt, og danskernes levestandard er i dag næsten dobbelt så høj som for 40 år siden. Udviklingen har betydet, at Danmark i dag er et af de mest velstående lande i verden. Historisk set er det væksten i produktiviteten, dvs. den værdi, som skabes pr. arbejdstime, der har drevet udviklingen i velstanden per indbygger. Det høje velstandsniveau skyldes således først og fremmest, at produktivitsniveauet i Danmark er blandt verdens højeste. Vi er med andre ord dygtige til at udnytte de ressourcer, der indgår i produktionen.

Produktivitetsforbedringer kan ske ved at øge investeringer i virksomhedernes produktionsapparat, fx i nye og mere moderne maskiner. Produktiviteten kan også øges ved at tage nye teknologier i brug, organisere arbejdet bedre og udvikle medarbejdernes kompetencer gennem uddannelse mv.

Samtidig med at produktiviteten er steget, er der sket en stor stigning i beskæftigelsen. Fra 1980-2015 voksede beskæftigelsen med over 250.000 personer. De teknologiske fremskridt, der har drevet produktivitsvæksten, er således gået hånd i hånd med en gradvis omstilling på arbejdsmarkedet. Den øgede automatisering i virksomhederne og den stigende handel på tværs af lande har betydet, at nogle arbejdspladser er kommet til, mens andre er forsvundet.

Omstillingen har været vellykket på det danske arbejdsmarked. Samtidig med en stor beskæftigelsesfremgang er ledigheden nedbragt markant og udgør i dag kun ca. 4 pct. af arbejdsstyrken. Udviklingen skyldes i høj grad indretningen af vores arbejdsmarked, der er kendetegnet ved en høj grad af fleksibilitet. Ligeledes har et højt – og stigende – uddannelsesniveau i befolkningen bidraget positivt til den vellykkede omstilling. Samlet set har Danmark altså draget fordel af den teknologiske udvikling, og der er tegn på, at den arbejdskraft, der er blevet frigjort som følge af øget automatisering, har fundet beskæftigelse andre steder.

Historisk set har lønningerne fulgt udviklingen i produktiviteten. Den enkelte lønmodtager har således fået direkte del i den stigende velstand. Det har ført til en højere levestandard for de enkelte familier. Den særlige danske regulering af offentlige indkomstoverførsler sikrer, at også personer, der modtager ydelser, som fx folkepension, efterløn, dagpenge og kontanthjælp, får del i velstandsstigningen i samfundet. Herudover fører produktivitsstigninger til lavere produktionsomkostninger for virksomhederne, der kan producere mere med samme input. Det giver lavere forbrugerpriser.

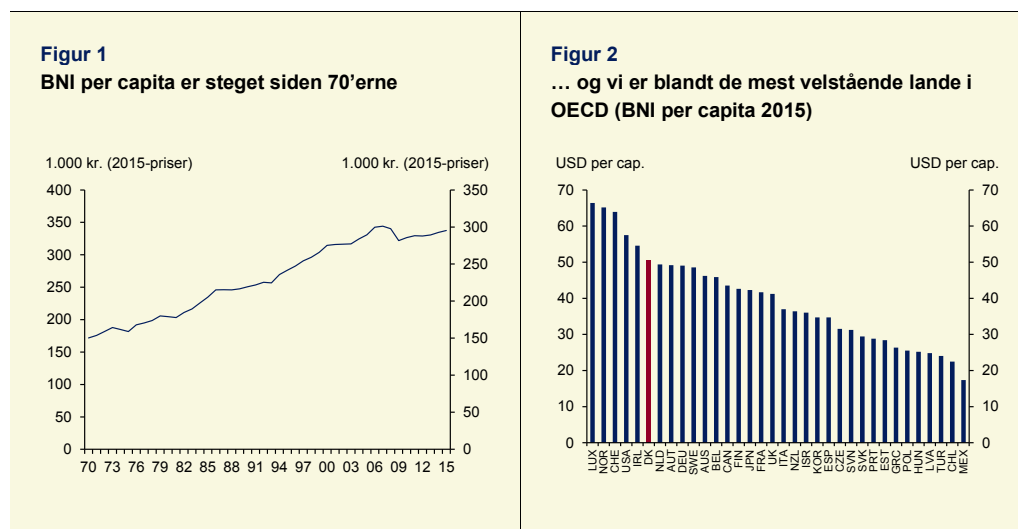
Væksten i produktiviteten har imidlertid været lavere igennem de seneste 15-20 år sammenlignet med de årtier, som gik forud. Det afspejler bl.a., at Danmark i en lang årrække har høstet gevinster ved at implementere teknologi fra lande og virksomheder, som er i forreste række i forhold til anvendelse og udvikling af ny teknologi. Efterhånden som danske virksomheder er kommet tættere på forreste række, er tempoet i væksten aftaget, fordi der ikke er samme mulighed for at kigge andre lande over skulderen. Samtidig ses der en generel tendens til lavere pro-

duktivitetens vækst i de fleste avancerede økonomier, men hvor det også ser ud til, at de mest produktive virksomheder fortsat klarer sig godt, mens resten halter bagefter.

Gode rammevilkår for vækst er centrale for, at virksomhederne kan gribe mulighederne i den teknologiske udvikling. Det handler blandt andet om at understøtte et dynamisk erhvervsliv, hvor virksomhederne har adgang til en veluddannet arbejdskraft med de rette kompetencer og har gode rammer for nye investeringer inden for teknologi, forskning og udvikling.

Udviklingen i Danmarks velstand

Siden 1970'erne er velstanden vokset betydeligt, og danskernes levestandard (målt ved realt BNI pr. capita) er næsten dobbelt så høj som for 40 år siden, *jf. figur 1*. Udviklingen har medført, at Danmark i dag er et af verdens mest velstående lande, *jf. figur 2*. Økonomisk vækst er en forudsætning for fortsat fremgang i velstanden og levestandarden i Danmark. Det giver øgede forbrugsmuligheder for den enkelte og er samtidig en forudsætning for at have en moderne offentlige sektor, der leverer ydelser af høj kvalitet.

Anm.: BNI per capita i figur 1 er opgjort i faste 2015-priser. BNI er deflateret med BNP-deflatoren.
Kilde: Danmarks Statistik, OECD og egne beregninger.

Velstanden i et land kan både måles ved BNP og BNI pr. capita. BNP er et mål for den samlede værdi, som skabes ved produktion i landet, mens BNI er et mål for den samlede indkomst i landet. BNI er generelt et bedre mål til at forklare velstand end BNP, *jf. boks 1*. Det skyldes, at et lands velstandsniveau ikke alene afhænger af produktionens størrelse, men også afkastet af investeringer og formue i udlandet mv.

Boks 1**BNI som mål for velstand**

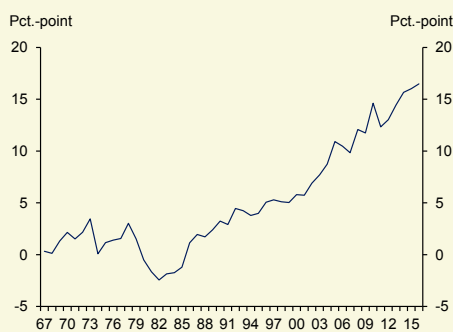
Et lands velstandsniveau afhænger ikke alene af BNP opgjort i mængder pr. indbygger. BNP måler den samlede værdi, som skabes ved produktion i landet. BNI måler derimod den samlede indkomst i landet. I en globaliseret økonomi afhænger indkomsten (BNI) ud over den samlede værdi af produktionen (BNP) også af indkomst fra ansættelse i udlandet samt indkomst fra formue placeret i udlandet. Endelig tager BNI også højde for produktions- og importskatter (minus subsidier) til og fra udlandet..

BNI kan stige ved, at prisen på danske eksportvarer stiger mere end prisen på danske importvarer (dvs. som følge af forbedret bytteforhold). Det har været tilfældet for Danmark igennem de senere år. Samtidig har Danmark gennem en årrække haft overskud på betalingsbalancen over for udlandet, som har betydet en opbygning af en væsentlig formue i udlandet. Afkastet på denne formue bidrager også til indkomster og velstand i Danmark. Disse velstandsforbedringer indgår ikke i BNP, opgjort i mængder, men har i nogen grad opvejet den forholdsvis beskedne produktivitetsvækst.

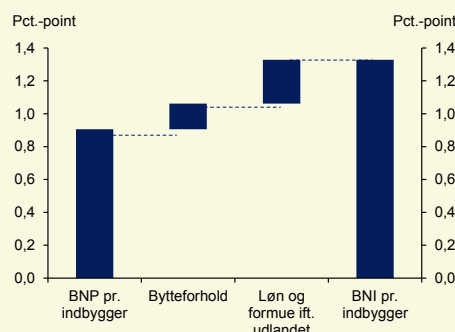
Bytteforholdsgevinster har bidraget positivt til den danske velstand siden midten af 1980'erne og særligt siden 00'erne har gevinsterne været stigende, *jf. figur a*. Set over de seneste knap 50 år har forbedringen af bytteforholdet forbedret velstandsstigningen med mere end 16 pct.-point. Både udviklingen i bytteforholdet og løn- og formueindkomsten til og fra udlandet har bidraget positivt til velstandsudviklingen siden slutningen af 1990'erne, *jf. figur b*.

Det bytteforholdskorrigerede BNI er dermed et bedre mål for den samlede velstand, da bytteforhold og løn og formue fra/i udlandet medregnes.

Figur a
Akkumulerede bytteforholdsgevinster, 1966-2016

Figur b
Kilder til velstand, gns. årlig vækst, 1997-2016

Anm.: Bytteforholdsgevinsten er beregnet som forskellen mellem væksten i BNP pr. indbygger og væksten i det bytteforholdskorrigerede BNI pr. indbygger for det enkelte år i forhold til 1966. Se også *Redegørelse om vækst og konkurrenceevne, 2017*.

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

Udviklingen i BNP pr. indbygger har været drevet af produktivitsfremskridt

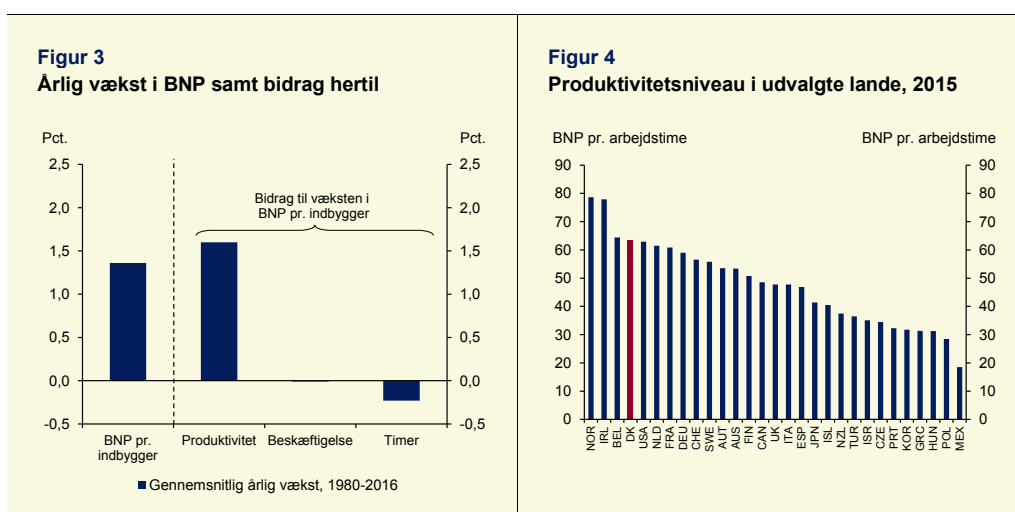
Et samfunds produktion afhænger grundlæggende af to forhold – størrelsen af arbejdsudbuddet og værdien, der produceres pr. arbejdstime.

Værditilvæksten pr. arbejdstime kaldes også for timeproduktivitet. Forbedringer af timeproduktiviteten sker grundlæggende ved at øge kapitalapparatet pr. medarbejder, tage nye teknologier i brug, organisere arbejdet bedre og udvikle medarbejdernes kompetencer gennem uddannelse mv. Produktivitsforbedringer er udtryk for, at virksomhederne bliver bedre til at anvende de inputs, der indgår i produk-

tionen af varer og serviceydelser – så der i sidste ende laves flere eller bedre produkter og serviceydelser med de samme inputs.

Det er produktivitetsudviklingen, som historisk set har drevet udviklingen i BNP pr. capita, *jf. figur 3*. Selv om en større andel af den danske befolkning er i beskæftigelse, så har det samlede antal præsterede timer på det danske arbejdsmarked nemlig været omtrent uændret igennem de seneste godt tre årtier.

Når Danmark således er et af verdens mest velstående lande, så afspejler det et højt produktivetsniveau set i en international sammenhæng, *jf. figur 4*.

Anm.: Sammenligning af produktivetsniveauer på tværs af lande, da der er usikkerhed forbundet med opgørelsen af købekraftsjusteret BNP samt antallet af arbejdstimer.

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

Beskæftigelsen er steget sideløbende med produktiviteten

Samtidig med fremgangen i produktiviteten er beskæftigelsen steget med over 250.000 personer i perioden 1980-2015. De teknologiske fremskridt, som har været drivende for produktivetsudviklingen, har således gået hånd i hånd med en gradvis omstilling på arbejdsmarkedet, hvor nye arbejdspladser er kommet til i takt med, at andre er forsvundet som følge af blandt andet øget automatisering i virksomhederne og stigende international arbejdsdeling.

Omstillingen har været vellykket på det danske arbejdsmarked. Samtidigt med den store beskæftigelsesfremgang er ledigheden nedbragt markant og udgør i dag omkring 4 pct. af arbejdsstyrken. Udviklingen skyldes i høj grad sunde strukturer på det danske arbejdsmarked, der er kendetegnet ved en høj grad af fleksibilitet. Samtidig har et højt og stigende uddannelsesomfang bidraget til en vellykket omstilling, *jf. nedenfor*. Den danske erfaring viser således, at det er de løbende struktur-reformer, der har dannet grundlag for den positive udvikling på arbejdsmarkedet og har sikret, at Danmark har kunnet drage fordel af globaliseringen. Der er dermed ikke tegn på, at globaliseringen og den teknologiske udvikling har fortrængt danske arbejdspladser. Dette er beskrevet nærmere i baggrundsnotat om branche- og beskæftigelsesudviklingen.

Øget produktivitet fører til højere løn

Historisk har der været en tæt sammenhæng mellem lønstigningerne og produktivitsvæksten, *jf. boks 2*. Når lønningerne følger produktiviteten, får den enkelte lønmodtager direkte del i den stigende velstand, hvilket også fører til højere levestandard for de enkelte familier. Samtidig kan øget produktivitet bidrage til lavere priser, da mere effektiv udnyttelse af ressourcerne fører til reducerede produktionsomkostninger, hvilket vil sætte sig i priserne (og øge reallønnen). Det særlige danske satsreguleringssystem sikrer, at også overførselsmodtagere løbende får del i velstandsstigningen i samfundet.

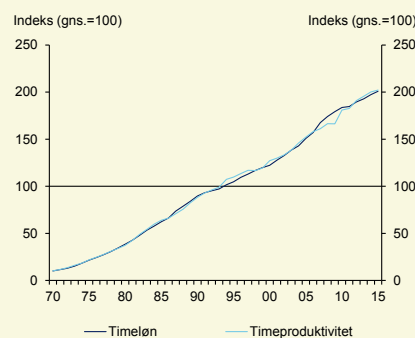
Boks 2

En produktivitsforøgelse smitter af på aflønningen af medarbejderne

Når produktiviteten i en virksomhed øges, vokser produktionen hurtigere end antallet af arbejdstimer. Den større værditilvækst i virksomheden fordeles mellem lønmodtagerne og ejerne af virksomheden som henholdsvis højere løn og større kapitalafkast til virksomhedsejerne.

Figur a

Produktiviteten bestemmer lønudviklingen

En forbedring af produktiviteten blandt medarbejderne kan fx komme fra forbedringer af medarbejdernes kompetencer til at udnytte nye teknologier. Det skaber større værdi for virksomheden, som umiddelbart øger sin indtjening. For at undgå, at en konkurrerende virksomhed rekrutterer de produktive medarbejdere, hæver virksomheden lønnen.

En produktivitsforøgelse hæver derfor aflønningen af medarbejderne.

Den sammenhæng støttes af den historiske udvikling, hvor produktivits- og lønudviklingen har fulgt hinanden meget tæt, *jf. figur a*.

Anm.: I figur a er timelønnen beregnet som lønsom pr. præsteret time, og timeproduktiviteten er beregnet som bruttoværditilvæksten (BVT) i løbende priser pr. præsteret time. Indekseringen er lavet i forhold til gennemsnittet for hele perioden.

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

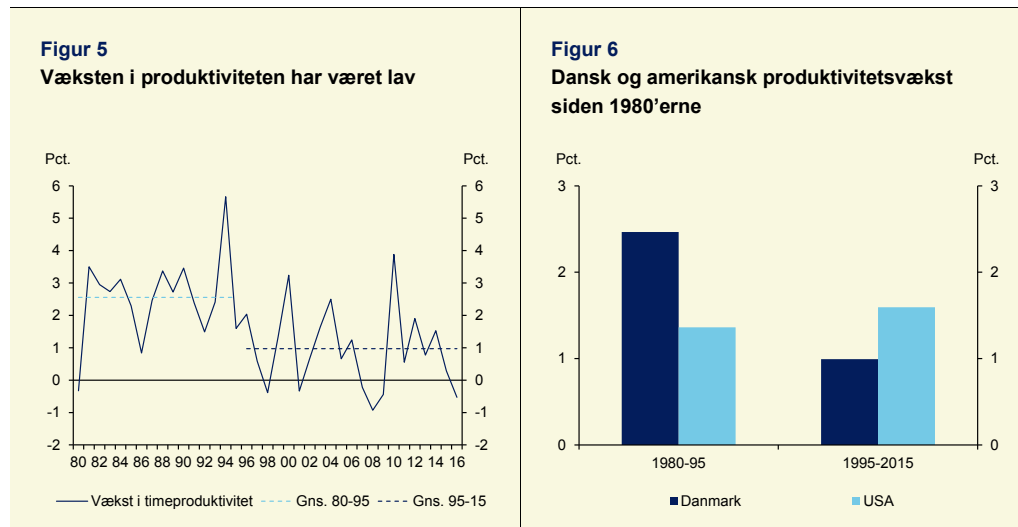
Produktivitsvæksten er aftaget de sidste tyve år

Den danske produktivitet havde en pæn fremgang fra 1980'erne og op gennem 1990'erne set i en international sammenhæng. Fra 00'erne er produktivitsvæksten aftaget, og den har således ligget væsentligt lavere de sidste tyve år sammenlignet med de foregående tyve år, *jf. figur 5*.

Sammenlignet med den amerikanske produktivitsvækst lå den danske noget højere i perioden 1980-1995, *jf. figur 6*. Siden 1995 har produktivitsvæksten været mere afdæmpet end den amerikanske¹.

¹ Hvis der tages højde for bytteforholdsgevinster vil forskellen mellem produktivitsvæksten i Danmark og USA i perioden 1995-2015 være mindre.

Den stærke produktivitetsvækst, som frem til midt-90'erne betød, at Danmarks produktivetsniveau hentede ind på niveauet i USA's. Dette afspejler en såkaldt *catching-up* effekt, som beror på, at danske virksomheder har kunnet øge produktiviteten gennem overførsel af teknologi, som USA og andre moderne økonomier allerede havde implementeret i deres produktion. Efterhånden som Danmark har indhentet disse landes produktivetsniveau er der ikke samme muligheder for at udnytte gevinster fra teknologioverførsler fra andre lande.

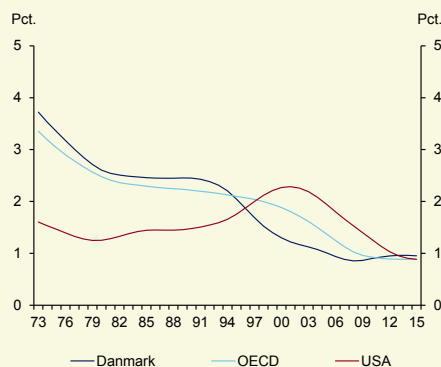
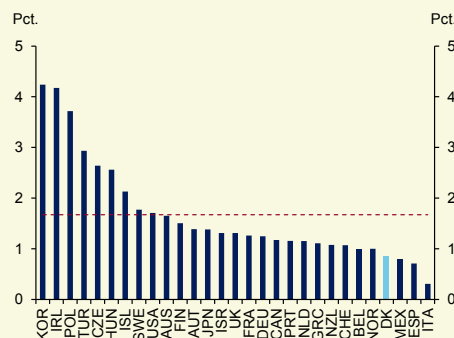
Anm.: Produktiviteten er opgjort som BNP pr. arbejdstime. Figur 6 viser den gennemsnitlige årlige vækstrate i timeproduktiviteten opgjort som BNP per arbejdstime. Vækstraterne i figur 6 er ikke bytteforholds- eller PPP-korrigeret.

Kilde: Danmarks Statistik, OECD og egne beregninger.

Globaliseringen og den stigende internationale arbejdsdeling har understøttet delingen af teknologi mellem landene. Samtidig har den øgede samhandel ført til øget konkurrence, og fordi samhandel på sigt fører til specialisering, så kan landenes ressourcer anvendes der, hvor de giver størst værdi. På den måde importeres varer og tjenester fra de lande, som er bedst til at lave dem.

Generel svag produktivitetsvækst i avancerede økonomier

Der har været en generel tendens til, at tempoet i produktivetsudviklingen i de avancerede økonomier er aftaget de seneste 15-20 år sammenlignet med tidligere årtier, men der er også eksempler på lande, hvor produktiviteten har været tiltagende i en årrække, jf. figur 7. Der er flere forklaringer på den lave produktivitetsvækst, der ses blandt OECD-landene i de senere år, og det ser bl.a. ud til, at de mest produktive virksomheder fortsat klarer sig godt, mens resten halter bagefter, jf. boks 3. Trods et generelt fald i produktivitetsvæksten blandt de avancerede økonomier i OECD, så ligger den danske produktivitetsvækst er stadig under både den amerikanske og svenske udvikling set over de seneste tyve år, jf. figur 8.

Figur 7**Generel lav produktivitetsvækst i OECD****Figur 8****Produktivitetsvæksten på tværs af lande, gns. årlig vækst 1995-2015**

Anm.: Figur 8 viser den gennemsnitlige årlige stigning i timeproduktiviteten fra 2001-2015. Vækstraterne i figur 8 er ikke bytteforholds- eller PPP-korrigeret.

Kilde: OECD og egne beregninger.

Boks 3**Mulige årsager til den svage produktivitetsvækst i de senere år**

Der har været tale om en historisk lav produktivitetsvækst på tværs af de avancerede økonomier i årene efter finanskrisen. Der er flere hypoteser i litteraturen, som forsøger at forklare den lave produktivitetsvækst. De svage konjunkturer kan i nogen grad forklare udviklingen. En række studier peger imidlertid også på, at der kan være strukturelle faktorer bag den moderate produktivitetsvækst.

OECD finder, at der fortsat er en høj produktivitetsvækst på den såkaldte *frontier*. Dvs. de mest produktive virksomheder klarer sig fortsat godt, men resten halter bagefter. Særligt i servicesektoren er der et stort produktivitetsskab mellem de mest produktive virksomheder og resten. Det får OECD til at konkludere, at "*the technology transfer engine is broken*". Der ses også mindre dynamik i økonomierne med færre nystartede virksomheder og flere virksomhedslukninger. Det kan betyde, at virksomhederne ikke investerer og innovere så meget som tidligere, og det hæmmer produktivitetsvæksten.

For de avancerede økonomier i OECD er der i takt med den stigende velstand og internationale arbejdsdeling sket et gradvist skift fra produktion inden for industri og over mod serviceerhverv. Serviceerhvervene er generelt kendetegnet ved en lavere produktivitetsvækst end i industrien, og specialisering i disse erhverv trækker således ned i den samlede produktivitetsvækst.

Den demografiske udvikling udgør ligeledes et muligt pres på produktivitetsudviklingen. En væsentlig faktor til den lavere vækst har været en nedgang i andelen af 15-64 årige i befolkningen. IMF forventer også fremover, at en stigende andel af ældre i arbejdsstyrken vil have en negativ indvirkning. Endeligt betyder opbremsningen i verdenshandelen, at gevinsterne fra specialisering, international arbejdsdeling og teknologioverførsler bliver mindre.

Endelig er der forskellige bud på, i hvor høj grad den teknologiske udvikling vil give anledning til produktivitetsvækst fremadrettet. Nogle argumenterer for, at vi står på kanten til at opleve en stadigt tiltagende vækst i produktiviteten som følge af udviklingen inden for digitalisering, robotteknologi, kunstig intelligent og en revolution inden for energiproduktion. Andre mener modsat, at der er tale om en strukturel nedgang, bl.a. som følge af at fremtidige produktivitetstilvækst kræver en stadig større forskningsindsats (de lavtstående frugter er plukket). Dette er beskrevet nærmere i baggrundspapir om hypoteser for den fremtidige udvikling.

Anm.: Mulige forklaringer er alene udtryk for OECD's og IMF's konklusioner.

Kilde: OECD Economic Outlook 100, IMF Working Paper 16/238,

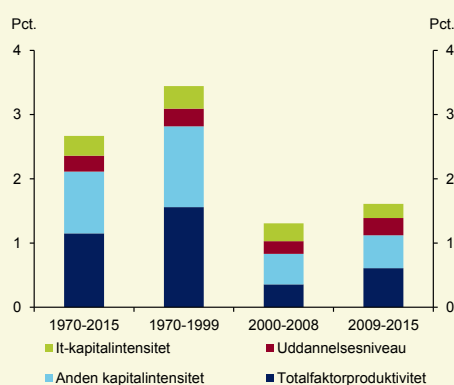
Afdæmpningen af produktivitetsvæksten kan kortlægges nærmere i et såkaldt vækstregnskab som dekomponerer væksten i bidrag fra bedre kapitalapparat, uddannelse og totalfaktorproduktivitet, *jf. boks 4*. Sidstnævnte kan fortolkes som effektiviteten i ressourceudnyttelsen. Dekomponeringen peger på, at afdæmpningen først og fremmest afspejler et mindre bidrag fra teknologiske fremskridt.

Boks 4

Dekomponering af arbejdsproduktiviteten

Danmarks Statistik opgør et såkaldt vækstregnskab. I vækstregnskabet dekomponeres væksten i arbejdsproduktiviteten i tre faktorer: Stigende kapitalintensitet, stigende uddannelses- og kompetenceniveau i arbejdskraften og totalfaktorproduktiviteten (TFP) *jf. figur a.*

Figur a
Real vækst i arbejdsproduktiviteten fordelt på årsager, gns. årlig vækst, 1970-2015

Totalfaktorproduktiviteten er den del af produktivitetsvæksten, der ikke kan forklares af ændringer i inputfaktorerne, udtrykker effektiviteten i ressourceudnyttelsen og dækker dermed blandt andet over teknologiske fremskridt og innovation.

TFP har været en væsentlig kilde til produktivitsfremgangen siden 1970'erne. Den svage udvikling i TFP i 00'erne har medvirket til aftagende produktivitetsvækst. Det samme gælder bidraget fra kapital – både det som kan tilskrives øget digitalisering og det som kommer fra et bedre produktionsapparat generelt.

Begge bidrag er i høj grad knyttet til den teknologiske udvikling og understøtter konklusionen om, at Danmark i de seneste 15-20 år ikke har haft de samme muligheder for at udnytte gevinster fra teknologioverførsler fra andre lande som tidligere.

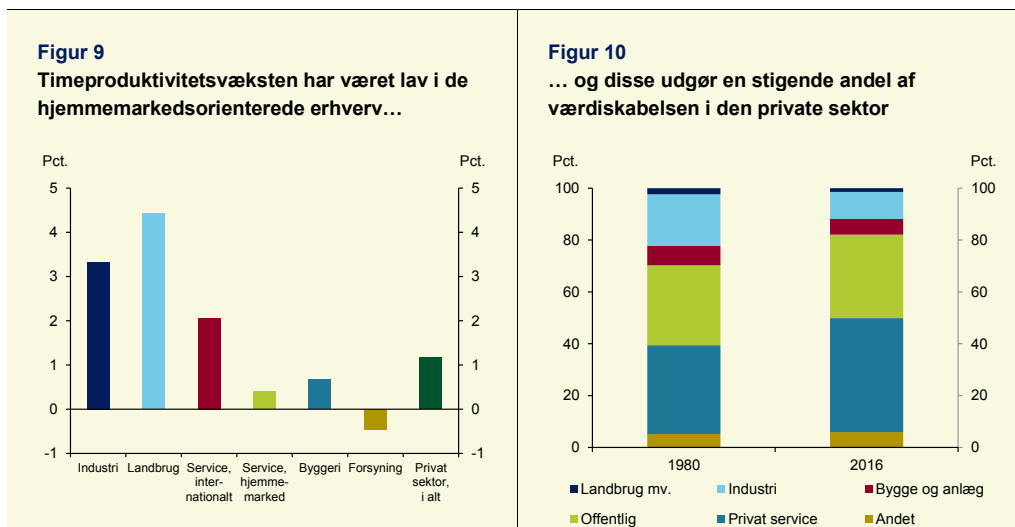
Anm.: I figur a er timelønnen beregnet som lønsum pr. præsteret time, og timeproduktiviteten er beregnet som bruttoværditilvæksten (BVT) i løbende priser pr. præsteret time. Indekseringen er lavet i forhold til gennemsnittet for hele perioden.

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

Globaliseringens betydning for produktivitsudviklingen

Den øgede samhandel har imidlertid også medført skift fra produktion i industrien, som har en relativt høj produktivitsudvikling, og over mod service, der er kendetegnet ved en lavere produktivitsvækst. Produktivitsudviklingen kan også i sig selv have medført et skift i beskæftigelsessammensætningen over mod service. Dette er beskrevet nærmere i baggrundspapir 1.4 og branche- og beskæftigelsessammensætningen.

Særligt de hjemmemarkedsorienterede serviceerhverv, der ikke i samme grad er udsat for international konkurrence, har haft en lav vækst i timeproduktiviteten, *jf. figur 9*. Da serviceerhvervene i takt med globaliseringen og stigende indkomst udgør en større andel af den samlede værdiskabelse end tidligere, trækker det ned i den samlede produktivitsvækst, *jf. figur 10*.

Anm.: Figur 4.6 viser produktivitetsvæksten siden 2001. For opdelingen af serviceerhverv i henholdsvis hjemmemarkeds- og internationalt orienterede, se *Finansredøgelse 2014*. Sammenligninger af produktivitetsvækst på tværs af brancher skal foretages med forsigtighed, da der kan være forskelle i opgørelser af bruttoværditilvækst samt datakvalitet.

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger

Gode vilkår for virksomheder understøtter vækstpotentialet

Det er afgørende for væksttempoet og produktivitetsudviklingen, at virksomhederne har rammebetingelser, som understøtter at de kan udnytte mulighederne i den teknologiske udvikling og globaliseringen.

Det er navnlig vigtigt at sikre tilstedeværelse af den nødvendige arbejdskraft med de rette kompetencer, et fleksibelt arbejdsmarked, gode vilkår for investeringer i et moderne kapitalapparat samt forskning og udvikling, som kan bidrage til at sikre innovation i virksomhederne.

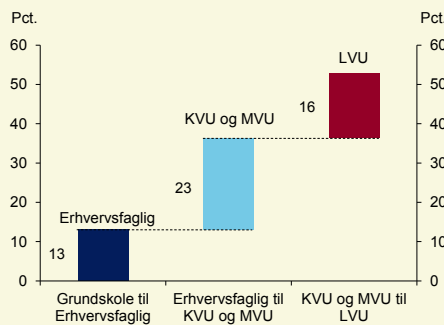
En kvalificeret og omstillingsparat arbejdsstyrke

Det er vigtigt, at virksomhederne har adgang til den rette arbejdskraft med de rette kompetencer. Et øget uddannelsesniveau bidrager således til vækst, fordi den enkelte medarbejder gennem uddannelse er blevet bedre til at producere mere output ved brug af de samme inputs, *jf. figur 13*.

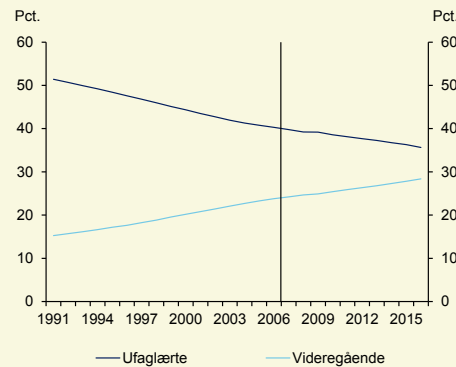
Derfor har det også været en vigtig målsætning for skiftende regeringer at øge uddannelsesniveaet i befolkningen. Det har ført til, at andelen af ufaglærte er faldet kraftigt hen over de senere år, *jf. figur 14*. Det stigende uddannelsesniveau har bidraget til at sikre, at Danmark har kunnet følge med den teknologiske udvikling uden at nogen er blevet "hægtet af" – den teknologiske udvikling fordrer således i øget grad uddannelse, fordi flere og flere jobfunktioner ikke kan løses uden høj grad af træning, baggrundsviden mv. Betydningen af uddannelse for den historiske og fremadrettede udvikling belyses nærmere i et kommende baggrundspapir.

Figur 13

Uddannelse øger produktiviteten [Opdateres med en samlet søjle]

Figur 14

Udviklingen i uddannelsesniveaet, pct. af arbejdsstyrken

Anm.: Figur 7 viser bidrag fra stigende uddannelsesniveau til individuel timeproduktivitet i 2012.

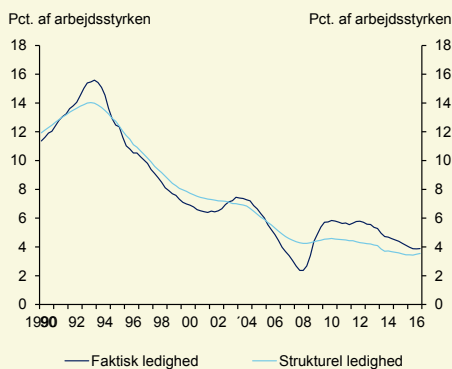
Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

Det er samtidig væsentligt, at arbejdskraften er fleksibel og omstillingsparat. En høj grad af mobilitet på arbejdsmarkedet betyder, at der med større sandsynlighed opnås et match mellem kompetencer og jobfunktioner, ligesom det gør det lettere for personer, der mister deres arbejde at finde et nyt. I Danmark er det lykkedes at opbygge et forholdsvis fleksibelt arbejdsmarked, hvor strukturerne er sunde og ledigheden er lav, *jf. figur 15*. Set i en international sammenligning er mobiliteten på det danske arbejdsmarked således høj – målt på fx andelen af beskæftigelsen, som udgøres af nye jobs, ligger Danmark højt i OECD, *jf. figur 16*.

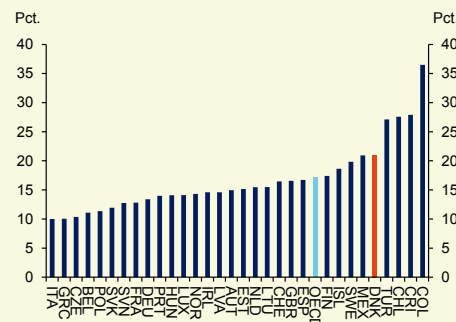
Den teknologiske udvikling fordrer imidlertid, at omstillingen i nogle dele af arbejdsmarkedet kan gå hurtigere end tidligere, og dermed kræver det en større omstillingsparathed end førhen. Det beskrives nærmere i baggrundsnotat om et fleksibelt og tilpasningsdygtigt dansk arbejdsmarkedssystem.

Figur 15

Lav strukturel ledighed i Danmark

Figur 16

Stor mobilitet på det danske arbejdsmarked: Andel jobs med anciennitet under 1 år

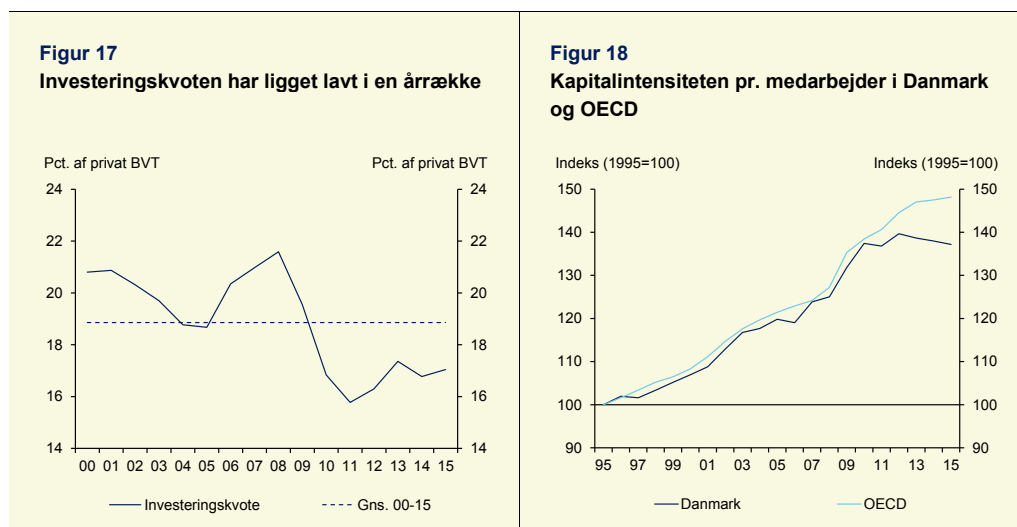
Kilde: OECD og egne beregninger.

Gode vilkår for virksomhedernes investeringer

Et højt investeringsniveau er afgørende for at medarbejderne kan udføre deres arbejde effektivt og understøtter samtidig, at virksomhedernes forsknings og udviklingsaktiviteter kan holde trit med konkurrerende virksomheder i udlandet.

Efter finanskrisen har investeringsniveauet været relativt lavt sammenlignet med tiden op til finanskrisen, *jf. figur 17*. Det skal ses i lyset af det relativt kraftige konjunkturtilbageslag i Danmark i perioden.

Det lave investeringsniveau betyder, at kapitalintensiteten pr. medarbejder er stagneret i forhold til de øvrige OECD-lande, *jf. figur 18*. Hvis investeringerne forbliver lave, risikerer virksomhederne at sakke agterud i forhold til implementering af ny teknologi og produktionsudstyr, og det kan udfordre virksomhedernes vækstpotentiale.

Anm.: Figur 11 viser erhvervsinvesteringerne i forhold til værditilvæksten i den private sektor.

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

Investeringer i forskning og udviklingsaktiviteter er centrale for den fremtidige teknologiske udvikling. Gennem de senere år er Danmarks udgifter til forskning og udvikling steget stødt – fra omkring 1¾ pct. af BNP i 1996 til omkring 3 pct. af BNP i 2014, *jf. tabel 1*. Med stigningen ligger Danmark på niveau med lande, som Sverige, Tyskland og USA. Investeringsniveauet dækker over forskelle i forskningsudgifter på tværs af områder og brancher. Fx ligger Danmark i top hvad angår forskning på medico-området, mens fx den tekniske forskning er under andre sammenlignelige lande.

Tabel 1
Investeringer i forskning og udvikling

	1996	2014
Danmark	1,8	3,0
Sverige	3,3*	3,2
Tyskland	2,1	2,9
USA	2,4	2,7**

Anm.: *Data er fra 1997. **Data er fra 2013.

Kilde: OECD (2016), Main Science and Technology Indicators.

Velfungerende markeder

Velfungerende markeder med en sund konkurrence er vigtige for at sikre, at nye, innovative virksomheder kan komme til, og at de bedste eksisterende virksomheder kan vokse sig store. Indretningen af reguleringen og lovgivningen er afgørende, ligesom administrative krav og byrder kan påvirke virksomhedernes omkostninger og deres konkurrencekraft. Konkurrence er en væsentlig drivkraft for produktivitet, idet det tilskynder virksomhederne til at blive mere omkostningseffektive og innovative, hvilket bidrager til en mere effektiv udnyttelse af ressourcerne.